

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Monumenta Paderbornensia

Ferdinand <II., Paderborn, Bischof>

Francofurti ; Lipsiæ ; Norjbergæ, 1713

III. Ante, & post Academias conditas è Westphalia egregios sapientiae
magistros prodiisse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29975

stanti labore ad summam eruditionis gloriam eniti, dum, quorum gratiâ Carolus illustre linguarum gymnasium condiderat, subtiliorum quoque disciplinarum publicam sedem aliquando mererentur.

CAPUT III.

Ante, & post Academias conditas è Westphalia egregios sapientiæ magistros prodiisse.

ID quàm maturè sint promeriti vel ex hoc licet intelligi, quòd cum cæteras ferè gentes, cum primùm ad Christiana sacra, civilemque cultum traducuntur, complures annos exterorum magistrorum disciplinâ antè formari necesse sit & perpoliri, quàm ex iis ulli ad ceteros docendos idonei possint existere, tamen hujus tanta fuit soli benignitas, ut simul coli cœperit, simul sapientissimos antistites proferre. Quid enim Hatumaro, quid Badurado hujus Ecclesiæ primis Episcopis earum artium defuit, quæ in laudatissimis populorum magistris prædicari solent? At hos ex eorum numero fuisse accepimus, quos gente perdomitâ Carolus obsides accepit. Ab his acceptam pietatis litterarumque gloriam plurimi, quorum memoria Ecclesiarum cœnobiorumque litteris consecrata est, non modò propagarunt ad posteros, verùm etiam in longinquas & barbaras gentes incredibili labore sparserunt. Neque enim ignorare potes, Princeps Illustrissime, Westphaliæ primaria Collegia, ac cœnobia, atque in primis finitimam terris tuis Corbeiam, eorum propè omnium fuisse gymnasium, qui ulteriorem Saxoniam, Vandaliæ Daniæ primis Christianæ fidei præceptis & bonis artibus imbuerunt. Hinc enim Ansgarius, Rembertus, Adalgarius, Uano, Sigebertus, alique viri immortalitate dignissimi prodierunt, qui morum sanctimoniam, & scientiæ copiis, quicquid inter Visurgim, & ultimos Borealis oceani sinus terrarum jacet, impleverunt. Neque vetustis modò illis temporibus tales Westphalia viros pariebat, verùm etiam ante annos

*Adamus
Brem.
Chronica
Corbeien-
sis.*

circiter trecentos, cum nobilissimus equester ordo digna suis natalibus, suaque animi magnitudine in Livoniam expeditione suscepta, populos ad eam diem a CHRISTI sacris averfos debellare, & subjugare decrevissent, una cum iis multi indidem pii, eruditique homines sunt profecti, qui quos illi armis vincerent, ipsi religione, & humanitate excolerent. Cujus rei, ut historiarum monumenta deessent, testes esse possunt nobiles, & locupletes Livoniae Ecclesiae, quae se ad nostram usque memoriam Westphalis ferè praesulibus regendas dediderunt. quippe visum est illis æquum esse, ut illi Ecclesiarum opibus fruerentur, quorum eas majores suo labore, doctrinâ, praecarisque exemplis instituissent. Hujusmodi hominum incredibile dictu est, quantam copiam aluerit Westphalia, cum in Ecclesiae Collegiis, religiosisque domibus omnis Christianè vivendi, rectè sentiendi, atque dicendi ratio traderetur. Sed cum in iis domiciliis ii fere soli formarentur, qui sanctioris vitae genus inire statuissent, perspicuum est non perinde ad multos ejus disciplinae fructum permanasse, atque si nostrarum Academiae more, omnibus honestarum artium amantibus adolescentibus promiscuè patuissent. Verùm hoc incommodum iis temporibus fuit Westphaliae cum pluribus regionibus commune. At postquam Principum beneficio ea gymnasiorum publicorum forma, quae hodie est in usu, tandem increbuit, proprium ejus malum fuit, in tanta praestantium ingeniorum ubertate Academia carere. Quanquam Westphaliae Academia defuit, Academiae Westphali nunquam defuerunt. Si enim ea quae in Germania & antiquitate, & celebritate nominis caeteris antecellunt, eorum imagines recenseant quorum sunt ingenii, & laboribus plurimum exulta, reperient ab ipsis incunabulis plurimum sibi splendoris à Westphalis accessisse. Certè, ut alios praeteream, cum paucas etiam Academiae haberet Germania, ad Concilium Constantiense, quò constat delectum eruditorum hominum florem convenisse, à duabus primariis duo Westphali viri eruditione & auctoritate praestantes publicè communi consensu missi memorantur. Ad-

erat

PANEGYRICI.

erat à Colonia Agrippinensi Theodoricus de Monasterio Theologiæ Doctor, qui & verba in conventu habuit ad Patres, & in eorum numerum est allectus, qui in pestilentem Joannis Husli doctrinam Concilii auctoritate, anquirerent. Aderat ex Heidelbergensi gymnasio Conradus de Susato & ipse Theologiæ Doctor, atque apud Ludovicum Comitem Palatinum gratiosus in paucis, qui voluntate totius Concilii ad Petrum cognomento de Luna, qui se Benedictum XIII. ferebat, in ordinem redigendum, in ultimam Hispaniam, inter alios, legatus est profectus. Erfurtum verò inter præcipua sua lumina commemorat Godeschalcum Grefemundum Mefchedensem, clarum in primis rerum divinarum scientiâ, cujus germanus eodem tempore Moguntiaci Medicus ac Philosophus habebatur eximius Theodoricus. Sed hujus famam in eadem Academia filius obscuravit, & ipse Theodoricus, quem Erasmus alicubi hominem appellat ab ipsa natura ad humanitatem, ad bonas litteras, ad eloquentiam illam verè Atticam, sculptum ac factum. Sed quid necessè est omnium Academiarum tabularia excutere, cùm sit multa à Westphalis relicta teneamus in eorum libris eximiæ literaturæ documenta, è quibus cognosci liceat, quantum vivi Doctorum exedras ornaverint, quorum tanto intervallo, defunctorum lucubrationes, legentium & laudibus & profectu celebrantur? Ac recentibus quidem Academiis cùm vigeret etiam illud minus contemptum, & amœnum, subtile tamen, & argutum disputandi scribendique genus, Theologiam, ut de ea præcipuè loquamur, scriptis illustrarunt, præter Susatensem, & Mefchedensem, de quibus memini, Henricus de Coesveldia, Wernerus Rollevincius, Henricus de Hervordia, Hermannus de Soldis Osnaburgensis, Hermannus in Campo, Henricus de Werlis, & alii complures, quorum extant plena eruditionis, ut iis temporibus, ingenii monumenta.

Sess. 13.

Sess. 16.

Trib. de script. Eccl.

Annot. ad ep. 9. S. Hieronym.

CA-